

ijtimoiy-iqtisodiy gazeta

O'zbekiston bunyodkori

Строитель Узбекистана

№78 (1031)

2026 йил 11 сентябрь, жума

Газета 2016 йил 25 июлда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0874-рақам билан рўйхатга олинган.

Ягона Ватан,
ягона халқ
бўлиб,
янги ҳаёт
ва келажақ
яратамиз!

Қурилиш жараёнида: қоғоздан рақамли назорат сари

Тошкент шаҳар Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси томонидан 2026 йил 4 июнда қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Қурилиш соҳасида натижага асосланган бошқарувни жорий этиш ҳамда соҳада давлат хизматларини соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-104-сонли фармонида белгиланган қурилиш субъектлари томонидан юритилиши мажбурий бўлган ижро ҳужжатларини электрон шаклга ўтказиш вазифалари ижросига бағишланган пресс-тур ташкил этилди.

Абдужаббор АЛИҚУЛОВ,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Унда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этиб, қурилиш соҳасида назорат жараёнларини рақамлаштириш, ижро ҳужжатларини электрон шаклда юритиш ва бу орқали соҳада шаффофликни таъминлаш борасида

амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан танишдилар.

Бутун ижро ҳужжатларини юритиш жараёнини замонавий ахборот технологиялари асосида такомиллаштириш қурилиш соҳасида назорат самарадорлигини оширишнинг муҳим шартларидан бирига айланмоқда. Рақамлаштириш фақат ахборотни сақлаш ва узатиш услуни ўзгартириш билан чекланмай, иш жараёнларини ташкил этиш маданиятига ҳам таъсир

кўрсатмоқда. Қурилишдаги ҳар бир муҳим жараённинг электрон тарзда қайд этилиши эса назоратнинг изчиллиги ва шаффофлигини таъминлаш билан бирга, соҳада ортиқча қоғозбозликни камайтириш, зарур маълумотларни тезкор шаклда олиш ва улардан самарали фойдаланиш учун янги имкониятлар яратади.

– Ўзбекистон Республикаси Президентининг 104-сон фармонида мувофиқ 1 сентябрдан бошлаб барча қурилиш ташкилотлари ва

қурилиш объектларида ижро журналларини электрон, рақамлаштирилган шаклда юритиш белгиланди, – деди Тошкент шаҳар Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси бош мутахассиси Хусанжон Тулаганов. – Бу эса соҳада ҳужжатларни расмийлаштириш ва назорат қилиш жараёнини янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилади. Ижро журналларининг электрон шаклда юритилиши, аввало, вақтни тежаш ва ортиқча қоғозбозликнинг олдини олиш имконини беради. Шу билан бирга, қурилиш жараёнларида шаффофликни таъминлаш учун ҳам кенг имкониятлар яратилади. Яъни маълумотлар электрон платформада шакллантирилиб, жараённинг тегишли иштирокчилари учун очик кўринишда намоён бўлади.

Мутахассиснинг таъкидлашича, тизимнинг яна бир муҳим жиҳати – қурилиш жараёнидаги иштирокчилар ўртасида ахборот алмашинувининг тезкор йўлга қўйилишидир. Масалан, ички

назоратчи ўз платформаси орқали бажарилган ишлар ҳақидаги маълумотларни тизимга киритса, ушбу ахборот автоматик равишда қурилиш жараёнининг бошқа иштирокчиларига ҳам етказилади. Улар киритилган маълумотларни кўриб чиқиб, ишларнинг тўғри бажарилганига ишонч ҳосил қилса, уни электрон тарзда тасдиқлаши, акс ҳолда эса рад этиши мумкин. Бу эса ҳар бир жараён бўйича масъулиятни аниқ белгилаш ва назоратни янада тизимли ташкил этиш имконини беради.

Шунингдек, электрон тизим назорат органлари фаолияти учун ҳам қатор қулайликларни яратади. Илгари инспекция ходимлари қурилиш объектига бориб, ижро ҳужжатлари, турли журналлар ва ёпиқ ишлар далолатномаларини бевосита жойида кўриб чиқиши талаб этилган бўлса, энди ушбу маълумотларни электрон платформа орқали иш жойидан ёки исталган бошқа ҳудуддан кузатиб бориш имконияти мавжуд.

Давлат хизматчилари Кореяда замонавий HR бошқаруви тажрибасини ўрганмоқда

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Бошқарув самарадорлиги агентлиги ҳамда Корея халқаро ҳамкорлик агентлиги ((KOICA) ҳамкорлигида амалга оширилаётган “Ўзбекистонда давлат хизматчиларининг салоҳиятини ошириш дастури” доирасида Кореяда қисқа муддатли дастур ташкил этилди.

Унда “Давлат хизматида бошқарув самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент Фармонида натижага асосланган бошқарув тизими жорий этилиши белгиланган Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги, Наманган ва Сурхондарё вилоятлари ҳокимликлари вакиллари ҳам иштирок этмоқда. Тадбир Корея давлат бошқаруви институти (KIPA) томонидан ўтказилиб, унда давлат хизматида инсон ресурсларини (HR) сертификатлаш

тизимини жорий этиш, давлат ташкилотларидаги лавозимларни таҳлил қилиш (job analysis) методологиясини ишлаб чиқиш ҳамда Кореянинг илгор тажрибасини Ўзбекистон шароитида қўллаш масалалари муҳокама қилинди.

Семинар давомида Кореянинг давлат бошқаруви ва инсон ресурсларини ривожлантириш борасидаги илгор ёндашувлари ўрганилди. Жумладан, давлат хизматида HR сертификатлаш тизимини йўлга қўйиш, раҳбар ва истиқболли кадрларнинг билим, кўникма ва компетенцияларини Ассесмент маркази орқали ҳолис баҳолаш, вазирлик ва идораларда ишга қабул қилишдан тортиб ходимларни баҳолаш ва ривожлантиришгача бўлган HR жараёнларини такомиллаштириш, тақрорланувчи иш жараёнларини автоматлаштириш ва давлат хизматлари самарадорлигини оширишда сунъий интеллект технологияларидан фойдаланиш, ҳудудларда AI, IoT ва рақамли ечимларга асосланган “Ақлли қишлоқ” лойиҳаларини жорий этиш жараёнлари ўрганилди.

Мазкур ҳамкорлик давлат хизматида профессионал компетенцияларни ривожлантириш, замонавий HR бошқарувини жорий этиш ва рақамли технологиялардан самарали фойдаланиш орқали бошқарув самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Ўз мухбириимиз.

Иссиқлик таъминотида мавсумга тайёргарлик қандай кетяпти?

Айни пайтда иссиқлик таъминоти тизимини 2026-2027 йиллар куз-қиш даврида барқарор ишлашга тайёрлаш мақсадида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, вилоятларда Республика бюджетидан ажратилган 90 миллиард сўм маблаг ҳисобидан 41 та қозон, 25,7 километр иссиқлик тармоғи ва 91 та ёрдамчи ускунани мукаммал

таъмирлаш белгиланган. Шунингдек, иссиқлик таъминоти корхоналарининг ўз маблаглари ҳисобидан 77 та қозон ва 42,4 километр иссиқлик тармоғини жорий таъмирлаш ишлари режалаштирилган.

Бугунги кунда мукаммал таъмирлаш бўйича ҳудудий иссиқлик таъминоти корхоналари томонидан махсус ҳисоб рақамлар (ID) очилиб, маблаглар тўлиқ молиялаштирилди. Ҳозирда ишларни амалга ошириш учун лойиҳа-смета ҳужжатларини шакллантириш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, иссиқлик таъмино-

Жиззах вилоятида куз-қиш мавсумига тайёргарликнинг боришига бағишланган таҳлилий-танқидий йиғилиш бўлиб ўтди.

Куз-қишга ҳозирлик масалалари муҳокама қилинди

Вилоят ҳокими Улуғбек Мустафоев раҳбарлигида ўтган йиғилишда айрим ҳудудларда мавсумга тайёргарлик ишлари суи кетаётгани танқид қилинди.

Вилоятдаги 169 та кўп қаватли уйнинг 139 та-сида мукаммал таъмирлаш ишлари бажарилган. Албатта, 82 фоиз муайян натижа. Аммо кузнинг биринчи ўн кунлиги деярли ортда қолган бир шароитда қолган 30 та уйни “кейинроқ” деган тушунча билан қолдириш мумкин эмас. Зафарободда 9 та, Пахтакорда 8 та, Жиззах шаҳрида 5 та, Дўстлик ва Форш туманларида 4 тадан кўп қаватли уйларда ишлар ҳали бошланмагани – оддий статистик рақам эмас. Бу – совуқ кунлар яқинлашгани сайин масъулиятни янада оғирлаштираётган кечикишдир.

ти корхоналарининг ўз маблаглари ҳисобидан 5,1 километр тармоқ ва 30 та ёрдамчи ускуна мукаммал таъмирланди. Жорий таъмирлаш бўйича 65 та қозон ва 32,2 километр иссиқлик тармоғини таъмирлаш ишлари бажарилди.

Шунингдек, Тошкент шаҳридаги иссиқлик таъминоти объектларини куз-қиш мавсумига тайёрлаш бўйича 37 та қозон, 86,6 километр иссиқлик тармоғини мукаммал таъмирлаш ва 542 та қозон ҳамда 441,5 километр иссиқлик тармоғини жорий таъмирлаш режалаштирилган. Амалда 31 та қозон, 52,4 километр иссиқлик тармоғи мукаммал, 542 та қозон ва 441,5 километр иссиқлик тармоғида жорий таъмирлаш ишлари бажарилди.

Шу билан бирга, куз-қиш мавсумини бета-лафот ўтказиш, иссиқлик қувурлари, қозон ва қозон ёрдамчи ускуналарида юзага келган носозликларни зудлик билан бартараф этиш мақсадида 18,6 километр иссиқлик тармоғи, 874 та задвижка, 4 860 килограмм электрод ва 83 та дизель генератор захирасини яратиш бўйича тизимли ишлар олиб борилди.

Мавсумга ҳозирлик ишлари ҳудудларда ҳам қизгин давом этмоқда. Жараён билан яқиндан танишиш мақсадида “Иссиқликтаъминоти” АЖ бошқарув раисининг биринчи ўринбосари Шерзод Султонов Сурхондарё вилоятида бўлиб, Жарқўрғон туманидаги “Янги Ўзбекистон” массивида амалга оширилаётган лойиҳалар ижросини кўздан кечирди. Биринчи босқич қурилиш ишлари тўлиқ аяқулниб, қозонхоналар ҳудуддаги кўп қаватли уйларга барқарор иссиқлик энергиясини етказиб беришни бошлаган. Айни пайтда лойиҳанинг 2- ва 3-босқич қурилиш-монтаж ишлари ҳам аяқулниб, фойдаланишга топширилиш жараёнида.

Массивдаги жами 80 та яқин кўп қаватли уйларнинг барчаси тўлиқ марказлашган иссиқлик энергияси билан таъминланади. Урганиш давомида масулларга объектларни сифатли аяқулаш, аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш бўйича аниқ вазифалар белги-лаб берилди.

Ўз мухбириимиз.

uzbunyodkor.uz
info@uzbunyodkor.uz
uzbunyodkor

t.me/uzbunyodkor
uzbunyodkor
qurilish.today

Қурилиш жараёнида: қоғоздан рақамли назорат сари

→ 1 Айниқса, қурилиш жараёни-нинг қайси босқичда эканини тезкор кузатиш нуқтаи назаридан электрон тизимнинг аҳамияти катта. Масалан, умумий иш юритиш журналида муайян кунда, муайян координатада қандай ишлар амалга оширилгани ҳақида маълумотлар қайд этиб борилади. Назоратчилар эса ушбу маълумотларни электрон платформа орқали кўриб, бажарилаётган ишлар билан мунтазам танишиб бориши мумкин. Шу тариқа, ижро журналларининг рақамлаштирилиши нафақат қоғоз ҳужжатларни электрон шаклга ўтказиш, балки қурилиш жараёнини кузатиш, иштирокчилар ўртасида ахборот алмашиш ва назоратни амалга оширишнинг янги, замонавий механизмларини шакллантиришга хизмат қилмоқда. Энг муҳими, бу тизим қурилишда вақт ва ресурсларни тежаш билан бирга, ҳар бир жараёнинг шаффоф ва назорат остида бўлишини таъминлашга қаратилган.

Ҳар бир қурилиш босқичи рақамли из қолдиради

Қурилиш майдонида иш бир маромда давом этаётгандек кўринса-да, унинг ҳар бир босқичида алоҳида масъулият ва назорат талаб этилади. Энди бу жараёнларнинг бир қисми қоғозда эмас, балки электрон тизимда қайд этилиши мумкин.

Назорат.mc.uz электрон платформасида қурилиш объектиларида юритиладиган асосий ижро ҳужжатларини бевосита тизим орқали расмийлаштириш имконияти яратилган. Хусусан, Кириш назорати журнали, Бетон ишлари журнали, Умумий иш юритиш журнали ҳамда Ёпиш ишлар далолатномасини электрон шаклда қурилиш имконияти мавжуд. Масалан, объекта олиб кирилаётган арматура, бетон қоричмаси, бетон бўялмлари ва бошқа материалларнинг сифати “Кириш назорати” журнали орқали қайд этилади. Материалларнинг сифатини тасдиқловчи ҳужжатларни электрон тизимга жойлаштириш эса улардан фойдаланишдан олдинги назоратни тизимли ташкил этиш имконини беради.

Бетон ишлари журнали ҳам ана шундай муҳим назорат воситаларидан бири. Унда бетон қуйилган вақт, унинг маркаси ва жараёнинг белгиланган талабларга мувофиқ бажарилгани

қайд этилади. Айниқса, бино ва иншоотларнинг асосий юк кўтарувчи конструкцияларида бетон муҳим ўрин тутушини ҳисобга олсак, ушбу жараёни аниқ ҳужжатлаштириш объектининг мустаҳкамлиги ва хавфсизлиги билан бевосита боғлиқ эканини аниқлаш қийин эмас.

Энг масъулиятли жараёнлардан бири эса кейинчалик бошқа конструкциялар остида қолиб кетадиган, яъни кўздан яширин ҳолга кела-диган ишларни назорат қилишдир. Пойдевор, арматура, гидроизоляция ёки айрим муҳандис-лик тармоқлари кейинги босқичда ёпилиб кет-гач, уларнинг ҳолатини қайта текшириш анча

қийинлашади. Шунинг учун бундай ишлар ёпи-лишидан олдин уларнинг сифат ва лойиҳа та-лабларига мувофиқлиги текширилиб, тегишли далолатнома билан расмийлаштирилади.

Рақамли тизим бу жараёнда яна бир муҳим имкониятнинг яратди, яъни ички назоратчи, тех-ник назоратчи ва муаллифлик назоратчиси ўз тасдиғини электрон шаклда бериши мумкин. Натижада назорат жараёнида инсон омили би-лан боғлиқ ортиқча қоғозбозлик ва ҳужжат из-лашга кетадиган вақт қисқаради. Энг муҳими, жараёнинг қайси босқичида ким томонидан қандай қарор қабул қилингани ҳақида аниқ электрон из шаклланади.

Қоғоз камайган жойда назорат кучаяди

Рақамлаштириш ҳақида гап кетганда кўпинча биринчи навбатда тезкорлик ва қулай-лик назарда тутилади. Бироқ қурилиш соҳасида электрон ҳужжат юритишнинг аҳамияти бун-дан анча кенг.

Умумий иш юритиш журналида қурилиш майдонида бажарилаётган ишлар кунда-лик тартибда қайд этилади. Унда бажарилган ишлар, уларнинг ҳажми, масъул мутахассис-ларнинг қайдлари, аниқланган камчиликлар ва уларни бартараф этиш бўйича қўрилган чора-лар акс эттирилади. Шу тариқа электрон журнал оддий маълумотлар тўплами эмас, балки объ-ектнинг қурилиш тарихини шакллантирувчи рақамли манбага айланади.

Бунда асосий мақсад – қоғозни шунчаки электрон ҳужжат билан алмаштириш эмас, аксинча гап қурилишда назоратни янада сама-рали, очиқ ва изчил ташкил этиш ҳақида бор-моқда. Рақамли тизимнинг ҳақиқий самараси ҳам айнан шунда – ҳужжатни кўпайтиришда эмас, балки ишнинг сифатини назорат қи-лишдадир.

Шундай экан, қоғоздан рақамли тизимга ўтишни шунчаки ҳужжат юритишдаги янги-лик сифатида эмас, балки сифат, хавфсизлик ва масъулиятни кучайтиришга қаратилган янги қурилиш маданияти сифатида баҳолаш ўрин-лидир. Чунки ҳар бир сифатли бино унинг пой-деворидан бошлангандек, ҳар бир ишончли қурилиш ҳам аниқ назорат ва масъулиятли ҳуж-жатлаштиришдан бошланади.

вақтида киритиш ва тўғри расмийлаштириш масалалари мутахассислар томонидан батаф-сил тушунтирилади.

– Президентимизнинг ПФ-104-сонли Фар-мони асосида қурилиш ишларини рақам-лаштириш янги босқичга кўтаришмоқда, – деди Хоразм вилояти Қурилиш ва уй-жай коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекцияси бўлим бошлиғи Фахриддин Раши-дов. – Хусусан, жорий йилнинг 1 сентябрдан бошлаб, қурилиш объектиларида юритиладиган ижро техник ҳужжатлар электрон шаклда – “Қурилишда давлат назорати миллий ахбор-от тизими” платформаси орқали юритилиши белгилаб берилди. Бу, аввало, қоғозбозлиқни камайтириш, инсон омилини қисқартириш ва қурилиш жараёни устидан шаффоф ҳамда са-марали назоратни таъминлашга хизмат қила-ди. Эндиликда ҳар бир қурилиш иштирокчиси вазифаси доирасида ижро ҳужжатларини ўз вақтида ва сифатли равишда электрон тизимга киритиб бориши зарур бўлади. Албатта, бу ти-зим орқали қурилишда интизом, шаффофлик ва сифат янада ошади.

Семинар иштирокчилари нафақат назарий маълумотларни тинглади, балки электрон ти-зимда ҳужжатларни шакллантириш, тегишли маълумотларни жойлаштириш ҳамда уларни назоратга тақдим этиш жараёнлари билан ҳам амалий тарзда танишдилар.

Қурилиш мураккаб ва кўп босқичли жара-ён. Баъзан бино қад ростлаб, ташқи томондан тайёр ҳолга келганида, унинг ичида амалга оширилган айрим муҳим ишларни оддий кўз билан кўришнинг имкони қолмайди. Масалан, бетон қуйилишидан аввал бажарилган армату-ра ишлари, муҳандислик-коммуникациялари, конструкциялар орасида қоладиган элемент-лар – буларнинг барчаси қурилиш амалиётда “яширин ишлар” сифатида ҳужжатлаштирила-ди. Бундай жараёнларни ўз вақтида қайд этиш келажақда бино сифати ва хавфсизлигини баҳо-лаш учун ниҳоятда муҳим. Рақамли тизим ана шу жараёнларни янада тартибли ва шаффоф юритиш имконини беради.

Эндиликда қурилиш объектиларида бажари-лган қурилиш-монтаж ишлари, фойдалани-лган қурилиш материаллари, яширин ишлар, лаборатория синовлари, техник назорат нати-

Куз-қишга ҳозирлик масалалари муҳокама қилинди

→ 1 Бахмал туманидаги “Мустақил-лик” маҳалла фуқаролар йиғинига ажратилган 3 миллиард сўмнинг атити 24 фоизи, яъни 712 миллион сўми ўз-лаштирилган. Оқибатда 31 километр электр тар-моғи тортиш ва 929 та устун ўрнатиш ишлари бажарилмаган.

Демак, масала пулнинг камлигида эмас. Масала – маблағни ишга айлантира олишда. Акс ҳолда қоғоздаги миллиардлар аҳоли хона-донларини ёритмайди, устунлар ўрнатилмаса тармоқ мустаҳкамланмайди, таъмирланма-ган трансформатор эса совуқ кунларда юкла-ма ошганда яна ўша муаммони қайтариши мумкин.

Газ таъминотидаги 32,2 километр, яъни 47 фоиз реконструкция қилинмаган қувурлар ҳам шу нуқтаи назардан баҳоланиши лозим. Суюлтирилган газ етказиб бериш режасининг 1,1 минг тоннага бажарилмагани ҳам “кейин тўлдирилади” деган ёндашув билан қолдири-ладиган рақам эмас. Чунки куз-қиш мавсумида аҳоли эҳтиёжи ортиб боради, талаб кучайган сари таъминотдаги ҳар қандай узилиш ўзини тезда намоён қилади.

Қўмир таъминотидаги ҳолат эса яна бир зид-диатни кўрсатмоқда. Вилоят бўйича 78,3 минг тонна қўмир етказиб бериш режалаштирилган. Ижтимоий соҳа объектларига ҳали 16,8 минг тонна қўмир етказиб берилмаган. Бироқ ом-борларда 7,4 минг тонна захира бор. Шундай

экан, муаммо фақат ресурсларнинг мавжудлигида эмас – уни эҳтиёжманд объектга ўз вақтида ет-казишда.

Яна бир ўта муҳим масала – хавфсизлик. Иситиш мавсуми бошланишини кутиб ўтириб, ис газидан заҳарланишнинг олдини олиш ҳо-раларини кейинга суриш мутлақо мумкин эмас. Ҳозирнинг ўзида маҳаллаларга бириктирилган фавкуллода вазиятлар ва газ таъминоти ходим-лари хонадонбай ишлаши, газ ва иситиш қурил-маларининг ҳолатини тушунтириши, мўри ва шамоллатиш тизимларини текшириш зарур-лигини аҳолига етказиши керак. Чунки хавф-сизликда “кейин” деган сўзга ўрин йўқ.

Умуман, Жиззахдаги бутунги манзара бир ҳақиқатни кўрсатмоқда: куз-қиш мавсумига тайёргарликда асосий муаммо баъзи жойларда ишнинг умуман йўқлиги эмас, ишни ўз вақтида якунлаш суръати билан мавсумнинг яқинла-шиш суръати ўртасидаги тафовутдир. Вақт эса ҳеч кимни кутмайди, деб хабар қилади ЎЗА мух-бири Абдужалол Қаюмов.

Шу боис энди масъуллар учун вазифа оддий: кечиккан ишларни рўйхатдан чиқариш эмас, уларни қисқа муддатда ҳаётий натижага айлан-тириш. Ҳар бир таъмирланмаган трансформа-тор, ҳар бир қуриқдан ўтмаган тармоқ, ҳар бир реконструкция қилинмаган қувур, етказилма-ган ҳар бир тонна қўмир – бу шунчаки рақам эмас. Уларнинг ортида хонадон, мактаб, шифо-хона, маҳалла ва инсон тақдири турибди.

Ҳужжатлар айланишининг янги маданияти шаклланмоқда

Бугун қурилиш соҳасида аниқ маълумот, тезкор назорат ва рақамли технологиялар муҳим аҳамият касб этмоқда. Замонавий қурилиш сифати фақат бунёд этилган бинонинг кўриниши билан эмас, балки унинг ҳар бир босқичи қанчалик тўғри ҳужжатлаштирилгани, фойдаланилган материалларнинг сифати ва бажарилган ишларнинг белгиланган талаблар асосида назорат қилинганига ҳам бевосита боғлиқ.

Шахноза ҚАЛАНДАРОВА,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Қурилиш соҳасида шаффофликни таъмин-лаш, назорат механизмларини янада кучай-тириш, инсон омилини камайтириш ва барча жараёнларни замонавий рақамли бошқарув тизимига ўтказиш бугунги куннинг долзарб ва-

зифаларидан бирига айланмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2026 йил 4 июн-даги “Қурилиш соҳасида натижага асосланган бошқарувни жорий этиш ҳамда соҳада давлат хизматларини соддалаштириш чора-тадбир-лари тўғрисида”ги ПФ-104-сонли Фармони бу борадаги ишларни янги босқичга олиб чиқди. Мазкур Фармон ижросини таъминлаш доираси-да қурилиш объектиларида юритиладиган ижро ҳужжатлари давлат назорати платформасида рақамлаштирилди. Эндиликда қурилиш жараё-нининг муҳим босқичлари қоғоз жилдлар ора-сида қолиб кетмасдан, электрон тизим орқали шакллантирилиши, сақланиши ва назорат қи-линиши мумкин.

Шу муносабат билан Хоразм вилояти Қури-лиш ва уй-жай коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекциясида вило-ят ҳудудида фаолият олиб бораётган бир гуруҳ қурилиш соҳаси масъуллари учун қурилишда электрон шаклда юритиладиган ижро ҳужжат-ларини тўлдириш бўйича амалий семинар таш-кил этилди.

Семинарнинг асосий мақсади – янги ти-зимни шунчаки таништириш эмас, балки мута-хассисларга ундан амалий фаолиятда тўғри ва самарали фойдаланишни ўргатишдан иборат бўлди. Тадбир давомида қурилиш объектиари-да юритиладиган ижро ҳужжатларини рақам-ли шаклга ўтказишнинг афзалликлари, элек-трон тизимда ишлаш тартиби, ҳужжатларни ўз

Божхона ходимларига янги уйлар топширилди

Бобур шахрида божхона тизими ходимлари учун барпо этилган 60 хонадондан иборат беш қаватли замонавий янги уй фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон Республикаси Божхона қўмитаси раиси ўринбосари Отабек Ибрагимов, Андижон вилояти божхона бошқармаси бошлиғи Қаҳра-мон Умаров, божхона тизими ходимлари, улар-нинг оила аъзолари, соҳа фахрийлари ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари иштирокчида янги уй топширилишига бағишланган тантанали тадбирда мамлакатимизда давлат хизматчи-ларини, хусусан, божхона органлари ходимла-рини ижтимоий қўллаб-қувватлаш, самарали фаолият олиб боришлари учун зарур шарт-ша-роитлар яратиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилётганлиги таъкидланди.

Жумладан, Бобур шахрида божхона ходим-лари учун барпо этилган янги уй ҳам ана шу йўналишдаги ишлардан бири эканлиги алоҳи-да қайд этилди.

Замонавий лойиҳа асосида қурилган беш қаватли, 60 хонадондан иборат мазкур уй барча зарур муҳандислик-коммуникация тармоқлари билан таъминланган. Янги уйнинг шинам, кенг ва ёруғ хонадонларида яшовчилар учун қулай ва муносиб шарт-шароитлар яратилган.

Тадбирда мутасаддилар, нуронийлар томо-нидан янги уйнинг рамзий лентаси кесиilib, янги хонадон қалитлари эгаларига тантанали равишда топширилди.

– Оиламиз учун барча қулайликларга эга уч хонали янги хонадон берилганлигидан беҳад хурсандман, – деди божхона хизмати капитани Шаҳобиддин Хушвақов ЎЗА мухбири Фахрид-дин Убайдуллаевга. – Уч нафар фарзандим бор. Янги уйга кўчиб ўтганимиздан, айниқса, тур-муш ўртоғим, фарзандларим, барча ақинларим-нинг қувончи чексиз. Биз ходимларга, оила-ларимизга кўрсатилган мана шундай эътибор учун юртбошимизга, ҳукуматимизга, божхона қўмитаси раҳбариятига чексиз миннатдорлик билдираман.

Шунингдек, тадбирда янги уй бунёдкорлари – қурилиш ташкилоти ишчи ва мутахассислари-га совға-саломлар топширилди.

Қурилиш қоидалари қандай яратилган?

Бино қулаганида фақат деворлар эмас, унга бўлган ишонч ҳам қулайди. Шунинг учун инсоният қуришни ўрганганидан бери унинг ёнида яна бир билим шаклланиб келди – қандай қилиб хавфсиз қуриш хусусидаги тажрибалар. Бугунги ШНҚ, қурилиш кодекслари ва халқаро стандартлар минг йиллик тажриба, фалокатлар ва илмий изланишларнинг маҳсулидир.

Адҳам ЭГАМБЕРДИЕВ,
“O‘zbekiston bunyodkori” мухбири.

Бу тарих битта саволдан бошланган: агар бино нотўғри қурилса, ким жавоб беради? Энг қадимги мисоллардан бири, милоддан аввалги XVIII аср Бобил подшоиси Ҳаммурапи қонунлариدير. Ушбу қонуннинг 229–233-моддаларига кўра, қурувчи уйни мустаҳкам қурмай, бино қулаб, эгаси ҳалок бўлса – қурувчи жазоланган, мол-мулкка зарар етса, ўз ҳисобидан қоплаши ёки қайта қуриши лозим бўлган. Бугун бу шафқатсиз туюлса-да, унинг ортида муҳим тамойил бор: қурилиш шахсий иш эмас, жамоат хавфсизлигига дахлдор фаолият. Замонавий муҳандислик жавобгарлиги ва лойиха экспертизасининг илдизларидан бири шу ерда. Шаҳарлар катталашгани сари қоидалар кўпайди. Дастлаб қурилиш урф-одатлар ва уста тажрибасига таянган. Аммо шаҳарлар катталашиб, уйлар яқинлашиб, ёнгин хавфи кучайгани сари, битта уй энди фақат эгасининг иши бўлмай қолди. Қадимги Римда ҳам деворлар, кўчалар ва кўп қаватли уйлар устидан давлат назорати кучайди.

Шу тариха савол ўзгарди: “Қандай уй қураман?” ўрнига “Қандай шаҳар қураимиз?”. 1666 йилги Буюк Лондон ёнғини шаҳарнинг катта қисмини – London Fire Brigade маъlumотларига кўра, 13 200 уй ва 87 черковни кул қилди. Кирил Карл II талабига кўра, бинолар энди ёғочдан эмас, гишт ёки тошдан қурилиши, кўчалар эса ёнгин тарқалишига тўсқинлик қиладиган даражада кенг бўлиши керак эди. 1667 йилги London Building Act эса юк кўтарувчи деворлар, пойдеворлар ва том конструкцияларига оид талабларни белгилади. Фалокат янги қурилиш қоидасини туғдирди. Хавфсизлиكنи воқеадан кейин эмас, ундан олдин таъминлаш фалсафаси шу ердан бошланади.

XIX асрда Парижда кўчалар, бинолар баландлиги ва фасадлар жойлашуви давлат томонидан тартибга солина бошлади. 1852 йилги декретга кўра, қурувчи ишни бошлашдан олдин жамоат йўлининг белгиланган йўналишига

риоя қилиши шарт эди; кейинроқ бино баландлигини кўча кенглигига боғлаш тамойили ҳам қўшилди. Ғоя оддий эди, бино мустақил объект эмас, у кўча, қўшни, пиёда ва бутун шаҳар билан боғлиқ.

Саноат инқилоби

Темир конструкциялар, темир-бетон, лифтлар ва осмонўпар бинолар пайдо бўлгач, устalar тажрибаси етарли бўлмай қолди. Материаллар мустаҳкамлиги, шамол босими, зилзила таъсири ва эвакуация энди илмий асосда ҳисоблана бошлади.

Қурилиш нормалари оддий кўрсатмадан илмий-техник тизимга айланди. Япония каби сейсмик ҳудудларда зилзилабардош қурилиш давлат сиёсатининг муҳим қисмига айланди. Хусусан, Япониянинг Building Standard Law қонуни 1950 йил 24 майда эълон қилинган. Ҳар бир зилзиладан кейин қайси конструкция бардош бергани ўрганилиб, кейинги нормаларга киритилди. Натижада савол янада кенгайди: энди нафақат “Қандай қуриш керак?”, балки “Бино фавқулодда ҳолатда қандай яшаб қолади?” деган саволлар ҳам одамларни ўйлантира бошлади.

Собиқ иттифокда ягона тизим: СНИП

Собиқ Иттифок ҳудудида, жумладан, Ўзбекистонда ҳам қурилиш соҳаси узок вақт СНИП – Строительные нормы и правила (Қурилиш нормалари ва қоидалари) тизими асосида бошқарилган. СНИП XX аср ўрталарида, 1950 йилларнинг иккинчи ярмида – иттифок микёсида ягона техник сиёсат юритиш мақсадида шакллантирилган ва бутун мамлакат учун мажбурий меъёрий ҳужжатлар тизимига айланган.

СНИПнинг асосий ғояси шу эди: лойихалашдан қурилишгача бўлган барча босқичлар: пойдевор, конструкция, иссиқлик-энергетика, ёнгин хавфсизлиги, санитария-гигиена талаблари ягона стандартлар бўйича, мамлакатнинг исталган бурчагида бир хил тарзда бажарилиши керак эди. Бу марказлашган, аммо ўзига хос изчил тизим эди: ҳар бир лойиха аниқ рақамланган ҳужжат (масалан, СНИП 2.01.07 каби) асосида текширилган.

Мустақилликдан сўнг Ўзбекистон ўз миллий меъёрий базасини шакллантириш йўлига ўтди. СНИП асосида, аммо мамлакат шароитига – иқлим, сейсмик хавф ва замонавий талабларга мослаштирилган ҳолда, босқичма-босқич ШНҚ – Шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари тизими вужудга келди. Шу маънода ШНҚни СНИПнинг давоми ва миллийлаштирилган шакли деб қараш мумкин: мерос қолган тизимли ёндашув сақланиб қолган, аммо мазмун ва талаблар янгиланган.

Миллий тизимларнинг шаклланиши

XX асрда дунёнинг кўплаб давлатларида миллий кодекслар шаклланди. АҚШда турли ҳудудларнинг алоҳида кодексларини бирлаштириш мақсадида 2000 йилда биринчи International Building Code (IBC) нашр этилди. У учта йирик модель кодекс тажрибасини бирлаштирди.

Бир мамлакатда ишлаб чиқарилган маҳсулот бoshқасида ишлатилиши, муҳандис бoshқа давлатда лойиха қилиши мумкин бўлгани сабаб, ягона техник тилга эҳтиёж туғилди. Eurocodes ишлаб чиқилиши 1975 йилда бошланган, биринчи версиялари 1984 йилда нашр этилган, 2007 йилга келиб EN Eurocodes нашри яқунланган. Бугунги оила EN 1990 дан EN 1999 гача ўн та стандартни қамраб олади – бетон, пўлат, ёғоч, геотехника, сейсмик лойихалашгача.

Шу тариха қурилиш тили миллий чегарадан чиқиб, халқаро техник тилга айланди.

Бугун қурилиш хавфсизлиги фақат бионинг қуламаслиги билан ўлчанмайди. Ёнгинда эвакуация, зилзилага бардошлилик, фойдаланиш қулайлиги, энергия самарадорлиги ва экологик хавфсизлик ҳам муҳим талабга айланди. Шу боис замонавий меъёрлар мавжуд биноларни баҳолаш, қайта фойдаланиш ва янги материалларни қўллаш масалаларини ҳам қамраб олмақда. Европада ишлаб чиқилаётган иккинчи авлод Eurocodes ана шу ёндашувни акс эттиради.

Энди асосий савол: “Бино қуламайдими?” эмас, “У инсон ва атроф-муҳит учун қанчалик хавфсиз ва барқарор?” га ўзгарди.

ШНҚ нимани англатади?

Турли мамлакатларда қурилиш талаблари турлича номланади: АҚШда – Building Codes ва I-Codes, Европада – Eurocodes, Буюк Британияда – Building Regulations, Японияда – Building Standards Law, собиқ иттифок мамлакатларида – СНИП, Ўзбекистонда эса – ШНҚ. Номлари турлича бўлса-да, уларнинг асосий вазифаси бир: бино ва иншоотларнинг хавфсизлигини таъминлаш, инсон ҳаёти ва соғлигини ҳимоя қилиш, мулк ва шаҳар муҳитини асраш.

ШНҚни оддийгина техник ҳужжатлар тўплами деб бўлмайди. Унинг ҳар бир талаби ортда муайян тажриба бор. Айрим нормалар ёнгинлардан, айримлари зилзилалардан, бошқалари қулаган бинолар ёки узок йиллик муҳандислик тадқиқотларидан келиб чиққан. Шу маънода меъёрлар – қурилиш соҳасида тўпланган тажрибанинг амалий шакли.

Қурилиш қоидаларининг мазмуни ҳам вақт ўтishi билан ўзгарди. Ҳаммурапи даврида асосий савол қурувчи хато қилганда уни қандай жазолаш ҳақида эди. Лондон ёнғинидан кейин эътибор ёнғиннинг олдини олишга қаратилди. Саноат инқилоби янги материаллар ва конструкцияларни хавфсиз қўллаш масаласини кун тартибига олиб чиқди. Демак, меъёрларнинг ривожланишидаги асосий ўзгариш: оқибатни жазолашдан хавфни олдиндан бартараф этишга ўтish бўлди.

Баъзан қурилиш нормалари меъмор ва лойихачининг имкониятларини чеклайди, деган қараш учрайди. Аслида эса норма иходкорликка эмас, хавфга чегара қўяди. Меъмор бино қиёфасини яратади, муҳандис унинг мустаҳкамлигини ҳисоблайди, қурувчи лойихани амалга оширади. ШНҚ эса уларнинг ишини хавфсизлик талаблари билан боғлайди.

Келажакдаги ШНҚ

Қурилиш меъёрлари энди фақат қоғоздаги талаблар бўлиб қолмаяпти. Рақамли лойихалаш, суний интеллект ёрдамида автоматик текширув, конструкциялар ҳолатини сенсорлар орқали кузатиш, энергия ишлаб чиқарувчи бинолар ва мавжуд иншоотларни бузмасдан қайта фойдаланиш каби ёндашувлар янги талабларни юзга келтирмоқда.

Европада ривожланаётган иккинчи авлод Eurocodes ҳам мавжуд конструкцияларни баҳолаш, уларни қайта фойдаланиш ва иқлим ўзгариши таъсирини ҳисобга олишга кўпроқ эътибор қаратмоқда. Қурилиш нормалари тарихи аслида биргина биночилик тарихи эмас. Бу – инсон ҳаётининг хавфсизлигини таъминлаш йўлидаги изланишлар тарихидир. Ҳаммурапи даврида бу жавобгарлик ва жазо орқали намоен бўлган бўлса, бугун у илмий ҳисоб-ки-тоб, стандарт ва технологиялар орқали таъминланмоқда.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда халқимизнинг муносиб ҳаёт кечириши учун давлатимиз раҳбарининг тегишли фармон ва қарорлари асосида кўплаб эзгу ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, республикамиз ҳудудларида қишлоқ аҳолисини ичимлик суви, электр энергияси билан барқарор таъминлаш, йўл инфратузилмасини яхшилаш борасидаги ишларни алоҳида таъкидлаш мумкин.

Бўзатовда янги объектлар фойдаланишга топширилди

Омирбай ЕСБЕРГЕНОВ,
“O‘zbekiston bunyodkori” мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 35 йиллиги муносабати билан мамлакатимизнинг барча ҳудудларида бўлгани каби, юртимизнинг энг чекка ҳудудларидан бири Бўзатов туманида ҳам шундай янги бинолар фойдаланишга топширилди.

Президентимизнинг 2026 йил 5 февралдаги 49-сонли қарори асосида, Бўзатов туманини ривожлантириш дастури учун ажратилган маблағ ҳисобидан 95В038 автомобиль йўлининг 18,3 километр оралигини асфальтлаш ишлари тўлиқ яқунланди. Бу автомобиль йўли Бўзатов туманини Чимбой тумани “Эркиндарё” қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Макка овул ва Қокший-ел элатини туман маркази билан боғлайдиган муҳим объект ҳисобланади.

Тажрибали йўл қурувчилар томонидан 18 миллиард 870 миллион сўм маблағ ҳисобидан амалга оширилган бу ишининг тўлиқ яқунлашиши натижасида халқимиз учун кенг қулайликлар яратилди. Йўлнинг фойдаланишга топширилиши ҳудудларда транспорт қатновини яхшилаш, аҳоли учун қулайликларни ошириш ва қишлоқлар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Сирдарёдан дараклар

25 километрдан ортиқ ички йўлга асфальт ётқизилди

Бехзод АҲМАДҚУЛОВ,
“O‘zbekiston bunyodkori” мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 6 мартдаги ПҚ–93-сонли қарори доирасида Гулистон туманида ички йўл инфратузилмасини яхшилаш борасида кенг қўламли ишлар изчил давом эттирилмоқда.

Мазкур лойиха асосида тумanning 19 та маҳалласидаги 48 та ички кўчада жами 30 километр йўлни асфальт қопламаси билан таъминлаш режалаштирилган. Бугунги кунга қадар белгиланган манзили дастур асосида 40 та ички кўчада 25 километрдан ортиқ йўлга сифатли асфальт ётқизилиб, фойдаланишга топширилди. Айни пайтда қолган қарийб 5 километр ички йўлда Гулистон тумани йўллардан фойдаланиш корхонаси давлат муассасаси йўлсозлари томонидан асфальт ётқизиш ишлари жадал суръатларда олиб борилмоқда.

Қўшимча қуриб олинган бинолар буздирилди

Мирзаобод туманидаги Богистон маҳалласи Шиофокорлар кўчасида жойлашган 17-сонли кўп қаватли уйда истикомат қилувчи фуқаро томонидан ўзбошимчилик билан, ҳеч қандай ҳужжатларсиз кўп қаватли уйнинг туташ ҳудудига бино қуриб олингани аниқланди.

Туман ҳокимлиги қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими ҳодимлари билан биргаликда ноқонуний қурилма буздириб ташланди. Шунингдек, кўп қаватли уйларни туташ ҳудудларига ноқонуний бинолар қуриш мумкин эмаслиги бўйича мулкдорларга тушунтириш берилди.

Шунингдек, шу куни “Кок-суў” овул фуқаролар йиғини ҳудудида Фарғона вилояти ҳокимлигининг ҳомийлик маблағлари ҳисобидан қурилган маҳалла идорасининг янги биноси ҳам фойдаланишга топширилди. Унда туман ҳокими Б. Уббиниязов сўзга чиқиб, ҳудуд аҳолисини Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 35 йиллик байрами билан самимий табриклаб, халқимизга шундай қулай ва кенг имкониятларни яратиб бергани учун давлатимиз Президентига чўқур миннатдорлик билдирди.

Албатта, фойдаланишга топширилаётган ушбу янги объектлар халқимиз учун жуда қулай шароит яратиб, ҳудуд инфратузилмасининг янада яхшиланиши ва фуқароларга хизмат кўрсатиш сифатининг янада ошишига хизмат қилади.

Тиббиёт масканлари барпо этилди

Ширин шаҳар Тиббиёт бирлашмасида реконструкция қилиниб, замонавий талабларга мос равишда жиҳозланган юқумли касалликлар бўлимининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 6 мартдаги “Сирдарё вилоятида ишбилармонлик муҳитини, инфратузилма ва аҳоли турмуш даражасини янада яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ–93-сон қарори асосида 2,3 миллиард сўм маблағ эвазига амалга оширилган реконструкция ишлари натижасида бўлим биноси тубдан янгиланди. Муолажа ва ёрдамчи хоналар замонавий тиббиёт стандартлари асосида қайта жиҳозланиб, санитария-гигиена талаблари асосида беморлар учун қулай ва хавфсиз шароитлар яратилди.

Янги бўлим беморлар учун мўлжалланган 10 та алоҳида хонадан иборат. Шундан 5 таси икки ўринли, 5 таси бир ўринли бўлиб, бўлимнинг умумий сиғими 15 ўринни ташкил этади. Бу эса юқумли касалликка чалинган беморларни алоҳида жойлаштириш, инфекция тарқалишининг олдини олиш ҳамда даволаш жараёнини самарали ташкил этишда муҳим аҳамият касб этади. Мазкур бўлимнинг фойдаланишга топширилиши ҳудудда юқумли касалликларнинг олдини олиш, уларни эрта аниқлаш ва замонавий усуллар асосида самарали даволаш имкониятларини янада кенгайтиради.

Шунингдек, Гулистон тумани тиббиёт бирлашмаси тасарруфидagi собиқ сил касалликлари шиофхонаси биноси Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишли қарори асосида тўлиқ реконструкция қилиниб, янгидан замонавий тиббиёт масканига айлантирилди. Мазкур лойиха қиймати 2 миллиард сўмни ташкил этиб, қурилиш-таъмирлаш ишлари “Умарқўжа Янгиер” МЧЖ томонидан амалга оширилди. Қурилиш жараёнига 40 нафар ишчи-ҳодим ҳамда 5 та махсус техника жалб этилди. Фуқарат маҳалласида жойлашган ушбу муассаса капитал реконструкция қилиниб, бугун 12-оилавий поликлиника сифатида фойдаланишга топширилди. Эндilikда мазкур поликлиника аҳолига замонавий шароитларда сифатли тиббий хизмат кўрсатади.

Янги фойдаланишга топширилган поликлиника Олтин водий, Фуқарат ва Шарқ ҳақиқати маҳаллаларида истикомат қилувчи 9 минг нафардан ортиқ аҳолига хизмат кўрсатади.

Табиатнинг кичик меъмори

Табиатда шундай мўъжизалар борки, инсон унга қанча синчиклаб назар солмасин, барибир, ҳайратланишдан тўхтамайди. Асалари ини ҳам ана шундай табиий “меъморий иншоот”лардан ҳисобланади. Унда нафақат ариларнинг меҳнати, балки аниқ ҳисоб-китоб, тартиб, тежамкорлик ва мустақамликнинг ўзига хос уйғунлиги мужассам.

Абдужаббор АЛИҚУЛОВ,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Асалари уясига диққат билан қарасангиз, биринчи навбатда унинг геометрик аниқлиги эътиборни тортади. Бир-бирига туташган олти-бурчак катаклар худди моҳир меъмор чизгичи билан ўлчаб, пухта лойиҳалагандек кўринади. Аслида эса бу мураккаб тизим табиат қонуниятлари асосида асалариларнинг жамоавий меҳнати эвазига бунёд этилади.

Энг қизиғи, асаларилар ин куришда ортиқча материал сарфламайди. Ҳар бир катак ўз вазифасига эга. Асал сақланади, авлод парвариланади, оила ҳаёти давом этади. Яъни ин – шунчаки яшаш жойи эмас, балки бутун бир жамоанинг эҳтиёжларини ҳисобга олган мукамал архитектура тизимидир.

Мумдан бунёд бўлган мўъжиза

Асалари инининг қурилиши жуда қизик. Ин куриш жараёнида асаларилар ўз танасида ишлаб чиқарадиган мумдан фойдаланишар экан. Махсус мум безларидан ажралиб чиққан майда мум парчалари ишчи асаларилар томонидан юмшатилиб, бир-бирига уланади ва аста-секин катаклар шаклланади. Бу жараёнда ҳар бир асаларининг ҳаракати алоҳида кўринса-да, натижа жамоавий меҳнат маҳсули бўлади. Ҳеч бир асалари бутун инни ёлғиз қурмайди. Бири материал тайёрлайди, бошқаси уни қайта

ишлайди, яна бири катакларни шакллантиради. Шу тарика кичик ҳаракатлар бирлашиб, яхлит ва мустақам иншоотга айланади.

Бу манзара замонавий қурилиш жараёнини ҳам ёдга солади. Негаки, бирор турар жой мажмуаси, мактаб, шифохона, завод ёки йирик индустриалма объекти ҳам бир кишининг меҳнати билан қал ростламайди. Унинг ортида архитекторнинг лойиҳаси, муҳандиснинг ҳисоб-китоби, қурувчининг машаққати, монтажчи, электрик, сантехник, технолог ва бошқа кўплаб мутахассисларнинг меҳнати туради. Шу нуктаи назардан қараганда, асаларилар ҳаётидаги жамоавий меҳнат инсон бунёдкорлиги учун ҳам ўзига хос ибратдир. Катта иншоотлар ҳам худди шундай – кичик, аммо пухта бажарилган ишлар бирлашувидан пайдо бўлади.

Шунингдек, асалари инидаги олтибурчак шакл ҳам тасодифий эмас. У майдондан самарали фойдаланиш, катакларни бир-бирига зич жойлаштириш ва материални тежаш имконини беради. Доиралар орасида бўшлиқ қолишиш мумкин, квадрат ёки бошқа шакллар эса айрим ҳолларда кўпроқ материал талаб қилади. Олтибурчак эса бўш жойни қамайтирган ҳолда катта майдонни қамраб олишга имкон беради.

Бугун архитектура ва муҳандисликда майдондан оқилона фойдаланиш масаласи тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. Шаҳарлар кенгаймоқда, аҳоли сони ортиб бормоқда, ер ресурсларига бўлган эҳтиёж кучаймоқда. Бундай шароитда ҳар бир квадрат метрдан самарали фойдаланиш, бир вақтнинг ўзига қулайлик ва мустақамликни таъминлаш замонавий меъморчиликнинг асосий вазифаси саналади. Шу нуктаи назардан қараганда, асалари ини табиатнинг ўзи яратган тежамкор архитектура намунасидир.

Шундай экан, бугунги замонавий меъморчиликда ҳам кўп функцияли бинолар, компакт турар жойлар, энергиятежамкор уйлар, модулли конструкциялар ва экологик материалларга қизиқиш ортиб бораётгани бежиз эмас. Инсонлар бу жараёнда тобора кўпроқ табиатдан ўрганишга ҳаракат қилмоқда.

Табиатдан сабоқ олган замонавий бунёдкорлик

Инсоният тараққиётининг кўп босқичларида табиатдан андоза олиб келган. Қадимги инсонлар куёш ҳаракатини кузатиб, уй-жойини ёруғлик ва иссиқликка мослаган. Шамол йўналишини ўрганиб, биноларини табиий шамолла-

тишга ҳаракат қилган. Тоғлар, ғорлар, дарактлар ва бошқа табиий шакллардан бошпана куришда фойдаланган.

Бугун технология ва илм-фан мисли қўрилмаган даражада ривожланган бўлса-да, инсонлар яна табиатта мурожаат қилмоқда. Фақат бу сафар табиатдан тайёр шакл ёки материал олиш эмас, балки унинг ишлаш тамойилларини ўрганиш муҳим бўлмоқда.

Шу асосда “биомиметика” – табиатдаги ечимларни ўрганиб, уларни муҳандислик, архитектура ва технологияга татбиқ этиш йўналиши ривожланмоқда. Асалари ини ҳам ана шундай табиий намуна сифатида муҳандислар ва архитекторлар эътиборини торттиб келмоқда. Замонавий қурилишда ҳам асалари инига ўхшаш катаксимон конструкциялар, енгил панеллар ва модулли тизимлардан фойдаланиш ҳолатлари мавжуд. Бундай ёндашув конструкция оғирлигини қамайтириш, материал сарфини қисқартириш ва бир вақтнинг ўзига мустақамликни таъминлаш имконини беради. Демак, асалари ини фақат табиатнинг ажойиб ҳодисаси эмас. У инсон учун муҳандислик фикрини бойитадиган табиий лаборатория ҳамдир.

Бугунги бунёдкорликнинг мақсади ҳам аслида шунга яқин. Энди гап фақат баланд ва катта бинолар куриш ҳақида эмас. Қурилишда энергиятежамкорлиги, материаллардан оқилона фойдаланиш, экологик хавфсизлик, табиий ёритиш, ҳаво айланиши ва инсон учун қулай муҳит яратиш каби масалалар биринчи ўринга чиқмоқда. Замонавий меъморчилик тобора “аккли” бўлиб бораётгани ҳам шундан. Бинолар энди фақат яшаш ёки ишлаш учун жой эмас. У инсоннинг кундалик ҳаёти, соғлом муҳити, энергия истеъмоли ва агроф-муҳит билан муносабатини белгилайдиган яхлит тизим сифатида қаралмоқда. Бу жиҳатдан асалари уясини шартли равишда кичик бир “аккли шаҳар”га қиёслаш мумкин. Унда ҳар бир катакнинг вазифаси бор, ҳар бир ҳаракат умумий тизимга хизмат қилади. Ҳеч бир элемент шунчаки безак учун мавжуд эмас. Барча қисмлар бир-бири билан боғланган.

Замонавий шаҳарозилиқда ҳам худди шу тамойил муҳим. Турар жойлар, мактаблар, шифохоналар, иш жойлари, савдо ва хизмат кўрсатиш объеклари, яшил худудлар, йўллар ва муҳандислик тармоқлари бир-бирдан узилган ҳолда эмас, балки ягона тизим сифатида режалаштирилганда шаҳар инсон учун қулай муҳитга ай-

Сурхоннинг рақобатбардош қурилиш материаллари

Маълумотларга кўра, жорий йилнинг олти ойида саноат ва бошқа барча ишлаб чиқариш тармоқларида ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 15-20 фоиз юқори кўрсаткичларга эришилган. Бундай натижадорлик ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан бугун тадбиркорлик фаолияти ҳар томонлама қўллаб-қувватланиб, хусусий ишлаб чиқариш корхоналарини юритиш учун қулай муҳит яратилди.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
“O'zbekiston bunyodkori” мухбири.

Ана шундай имкониятлардан самарали фойдаланган сурхондарёлик тадбиркорлар ҳам саноат ва истеъмолбоп маҳсулотлар ишлаб чиқаришмоқда. Бу борада қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхоналарнинг алоҳида ўрни бор. Ушбу йўналишда вилоятда бутунги кунда 300 дан ортиқ корхона фаолият қоритмоқда.

Энергиятежамкор техника ва технологиялар қувватидан самарали фойдаланиб, ундан ортиқ объектга арзон ҳамда сифатли темир-бетон

материалларни етказиб бераётган корхоналардан бири – Сарийосё туманидаги “LIDER-QMB” масъулияти чекланган жамиятдир. Бу ерда 50 нафардан ортиқ ишчи-ҳодим меҳнат қилади. Айни пайтда корхона қошида яна битта цех ишга туширилиш арафасида. Янги цехда йўл қурилишига мўлжалланган бордюр ва 5 турдаги плита маҳсулоти тайёрлаш режалаштирилган.

Қурилишбоп материаллар тайёрлаш бўйича бир-бирдан ибрат олаётган корхоналар сафи тобора кенгайиб борапти. Қумкўрғон туманида фаолият қоритаётган “Mustahkam Mustaqillik Gaz S Group” масъулияти чекланган жамият фаолияти бу жиҳатдан алоҳида ўринга эга. Бу ерда сувок аралашмалари, шпатлевка ҳамда плитка елимлари ишлаб чиқарилади. Уларни тайёрлаш жараёни бироз мураккаб бўлсада, замонавий технологиялар ёрдамида яхши натижага эришиляпти. Мазкур бинокорлик маҳсулотлари бугунги кунда вилоятдаги барча қурилиш корхоналарига етказиб берилляпти. Шунингдек, Афғонистон ва Туркменистон каби давлатлар билан ҳам истиқболли шартномалар тузилган.

Давлат дастурларига биноан, вилоятда амалга оширилаётган қурилиш ва таъмирлаш ишларига Денов туманидаги “Real Mikro Kalsiy Sips” хусусий ишлаб чиқариш корхонаси ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Мазкур корхонанинг газоблок материаллари нафақат сифатли, балки ғишта нисбатан енгил ва арзон. Корхона ички бозор талабини қондириш баробарида, экспорт ҳажминин ҳам илдан-илгга оширмоқда. Эндиликда буюртмачи ташкилотлардан тўшаётган талабга асосан, ишлаб чиқариш қувватини янада кенгайтириш мақсадида ташландиқ ҳолга келиб қолган ер майдонида янги цех куриш режа қилинмоқда.

“Respublika mulk markazi” МЧЖ

бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ электрон-онлайн аукцион савдога таклиф этади!

Аукцион савдога “Kaizen Technology” МЧЖнинг 2026 йил 9 сентябрдаги 01-сонли буюртма-номасига асосан, Қорақалпоғистон Республикаси, Қўнғирот шаҳрида жойлашган, Қизилмия иллизини (корень солодки) қайта ишлаб чиқариш заводида эгалик қилувчи “**Kaizen Technology**” МЧЖнинг устав фондидаги **100 фоиз улуши қўйилмоқда.**

Улуш таркибига қуйидагилар қиради: – қизилмия иллизини қайта ишлаб чиқариш мажмуаси;

– умумий майдони 1164,9 гектар бўлган ер участкалари;

– ер участкаларининг 25 йиллик муддатга ижарага олиш ҳуқуқи.

Мулк ер билан бирга фойдаланишга тайёр ишлаб чиқариш объеклари ҳисобланади.

“Kaizen Technology” МЧЖ устав фондидаги **100** фоиз улушининг **бошланғич баҳоси – 120 000 000 000,00 сўм.**

Аукцион савдо **2026 йил 14 октябрь** куни **online-auksion.uz** платформасида бўлиб ўтади. **Аризаларни рўйхатдан ўтказиш муддати:** 2026 йил 13 октябрь куни соат 18.00 гача.

001805 рақамли гувоҳнома.

Юқорида кўрсатилган устав фондидаги улуш 2026 йил 14 октябрь куни сотилмаган тақдирда тақрорий савдо ҳар 15 кун оралиғида савдоларга қўйиб борилади. Тақрорий савдога учун аризаларни қабул қилишининг охириги муддати савдо кунидан бир кун олдин соат 18.00 гача.

Савдо ғолиби деб топилган шахсга 20 (йигирма) банк иш куни ичида сотувчи билан олди-сотиш шартномаси тузиш мажбурияти юклатилади.

Талабгорлар юқоридаги мулкнинг 5 фойзидан кам бўлмаган миқдорда закат пулини “Respublika mulk markazi” МЧЖнинг қуйидаги ҳисоб рақамига тўлашлари шарт: 2020 8000 6005 7145 2006 ХАТБ “Давр банк” Олматор филиали МФО 0121 СТИР 200 933 850.

Аризаларни қабул қилиш ва савдо ўтказиш манзили: Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани, Ҳамид Олимжон кўчаси, 13-“А” уй.

Тел.: 71-237-23-86.

Туғилган кунингиз муборак бўлсин!

2026 йил 11 – 14 сентябрь саналарида таваллуд айёмларини нишонлайдиган

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги Смета ва қурилишни ташкил этиш бўйича етакчи мутахассиси **Муроджон Азимов**, Техник меъёрлаш ва стандартлаштириш илмий-тадқиқот институти етакчи мутахассиси **Мадина Кенжаева**, “Коммунал лойиҳа илмий-тадқиқот институти” Давлат муассасаси муҳандиси **Темир Юлдашев**, фаррош **Нигора Абдурасулова**, “Гарбий” филиали лойиҳа бош архитектори **Шерзод Бозоров**, “Ўзоғирсаноатлоиҳа” АЖ ФЭО бош бухгалтер **Нигора Эргашева**, ТСП муҳандиси **Вячеслав Ким**, МТ етакчи муҳандиси **Максим Скворцов**,

“O‘zshaharsozlik LITI” ДМ Архитектура-қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш бошқармаси 4-устаҳосани етакчи архитектори **Шерзод Шохсанов**,

Андижон вилояти Улугнор тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими уй-жой коммунал хўжалиги бўйича етакчи мутахассиси **Лазизбек Имомалиев**,

Қашқадарё вилояти Нишон тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими бош мутахассиси **Бекзод Ҳасанов**,

“Иссиқликтаъминоти” АЖ Сирдарё вилояти филиали кадрлар бўйича мутахассиси **Мастура Рустамова**, Навоий вилояти филиали уста-механиги **Умид Ибрагимов**, Тошкент вилояти филиали иқтисоди ва режалаштириш бўлими иқтисодчиси **Умида Назирова**, Зангиота тумани филиали қозонхонага хизмат кўрсатиш бўйича қилинган **Баҳром Норматов**,

Қашқадарё вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида худудий назорат қилиш инспекцияси қурилиш-монтаж ишлари устидан назорат бўлими бошлиғи ўринбосари **Жасур Нурбоев**, Самарқанд вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида худудий назорат қилиш инспекцияси бош мутахассиси **Улуғбек Шодмонов**, етакчи мутахассиси **Лазизжон Узоқов**,

Тошкент вилояти Ангрен шаҳридаги “Angren Partnorg Boshqaruv Servis Kompaniyasi” БСК МЧЖ бош директори **Мамура Насриддинова**, Тошкент шаҳар Яшнобод туманидаги “Igreativ Kommunal Ta’mirlash” БСК МЧЖ бош директори **Мухаммад Саидусмоновларни** таваллуд куни билан чин дилдан муборакбод этамиз.

Уларга сихат–саломатлик, узоқ умр, оилавий хотиржамлик, мустақам соғлиқ тилаймиз!

ланади. Шу маънода, асалари ини орқали биз яхши меъморчилик кўп нарсани куриш эмас, керакли нарсани тўғри куришдан иборатлигини англашимиз мумкин.

Қолаверса, бугун дунёда экологик муаммолар, энергия ресурсларига бўлган эҳтиёж ва шаҳарлар зичлигининг ортиши қурилиш соҳасидан янгича ёндашувларни талаб қилмоқда. Камроқ материал билан кўпроқ натижага эришиш, энергияни тежаш, қайта тикланувчи манбалардан фойдаланиш, табиий муҳитга зарарни қамайтириш – булар энди ихтиёрий танлов эмас, балки замонавий бунёдкорликнинг муҳим шартларига айланмоқда.

Асалари инида эса бу тамойиллар табиий равишда намоён бўлади. У ерда ортиқча материал сарфланмайди. Ҳар бир катак аниқ вазифани бажаради. Ҳар бир ҳаракат умумий натижага хизмат қилади. Мустақамлик эса жамоавий меҳнат ва тўғри тузилма орқали таъминланади. Энг муҳими, асалари инни бугун учунгина қурмайди. Унда келажақ авлоднинг эҳтиёжи ҳам ҳисобга олинади. Асалари оиласининг давомийлиги, озуқа захираси ва хавфсизлиги иннинг тузилиши билан беvosита боғлиқ. Шундай экан, Инсон бунёдкорлигида ҳам шу масъулият бўлиши керак.

Асалари ини шу нуктаи назардан қаралганда, бизга жуда катта маънавий сабоқ беради. У табиатнинг энг кичик мавжудотларидан бири ҳам мураккаб вазифани жамоавий меҳнат, аниқ тартиб ва ресурсларга эҳтиёткорлик билан ҳал қила олишини кўрсатади. Инсон эса ақл ва технология имкониятларига эга. Шундай экан, унинг бунёдкорлиги табиатдан устун келиш эмас, балки табиат билан уйғунлашишга интилиши керак.

Шу аснода, баланд бинолар куриш мумкин. Замонавий шаҳарлар барпо этиш мумкин. Инновацион технологиялардан фойдаланиш мумкин. Аммо уларнинг барчаси инсон ҳаёти ва табиат мувозанатига хизмат қилмаса, бунёдкорликнинг асл мақсади тўлиқ рўёбга чиқмайди.

Асалари инининг жойибаси ҳам шунда. У ташқи кўриниши билан олдий, аммо ички мантиги билан ниҳоятда мукамал. Унда табиатнинг узоқ эволюция давомида шаклланган тажрибаси мужассам. Шу боис бугунги архитектор ва муҳандис учун асалари ини шунчаки қизикarli табиий объект эмас. У – тежамкорлик, функционаллик, мустақамлик, жамоавий меҳнат ва уйғунлик ҳақидаги жонли дарс. Зеро, ҳақиқий бунёдкорликнинг мезони фақат қурилган бионинг баландлиги ёки кўлами билан ўлчанмайди. Унинг ҳақиқий қиймати инсонга қанчалик қулайлик бериши, табиатга қанчалик эҳтиёткор муносабатда бўлиши ва келажақ авлод учун қандай муҳит қолдириши билан белгиланади.

Мухтасар айтганда, табиатнинг энг кичик меъмори курган ин – инсоннинг энг улкан бунёдкорлиги ғоялари учун ҳам ибрат бўла олади. Чунки мукамаллик баъзан қаттиқликда эмас, балки ҳар бир қисмнинг ўз ўрнида ва ўз вазифасини аниқ бажара олишидадир.

ijtimoiy-iqtisodiy gazeta O'zbekiston bunyodkori Строитель Узбекистана

Тахрир хайъати: Шерзод Хидоятгов (Тахрир хайъати раиси), Давронжон Адилов, Тоир Алиматов, Озода Жўраева, Сирожиiddин Эшқувватов, Козим Тулганов, Юлдаш Магмуртов, Бобир Ёлмуродов, Илхом Аҳмедов.

Тахририят: Бош муҳаррир – Дилшод Жалолов
Бош муҳаррир ўринбосари – Райҳона Жўраева
Саҳифаловчи – Ақмал Махкамов
Махсусхўх – Марҳамат Мусулмонқулова

Газета “Ўзбекистон бунёдкори” Нашриёт уйи МЧЖ томонидан нашрга тайёрланди.

“Ўзбекистон бунёдкори” Нашриёт уйи МЧЖ муассислари: Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги, “ЎзТАШҚЛИТИ” МЧЖ, “ЎзшаҳарсозликЛИТИ” ДМ, “Қишлоқ қурилиш инвест” ИК МЧЖ, “ЎзгеоранметЛИТИ” ДУК.

Тахририят манзили: 100011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 18-уй.

Телефонлар: 71-241-01-29, 71-241-01-43, 71-241-01-29, 71-208-12-00.
E-mail: info@uzbunyodkor.uz

Худудлардаги мухбирлар: Қорақалпоғистон Республикаси: 90-658-50-43.

Андижон вилояти: 93-410-15-18.
Бухоро вилояти: 90-612-78-80.
Жиззах вилояти: 91-568-77-48.
Қашқадарё вилояти: 94-642-50-53.
Навоий вилояти: 99-731-17-40.
Наманган вилояти: 91-365-07-36.
Самарқанд вилояти: 95-560-30-45.
Сирдарё вилояти: 94-916-99-77.
Сурхондарё вилояти: 97-850-80-22.
Фарғона вилояти: 99-363-39-37.
Хоразм вилояти: 99-967-48-30.

Газета 2016 йил 25 июлда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0874-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси – 466. Буюртма – Г 941. 1241 нусхада босилди. Қоғоз бичими А-2. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилган.

Баҳоси келишилган нарҳда. ISSN 2181-8762. Тахририятга келган қўлзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбоба акциядорлик компанияси масъул. **Корхона манзили:** Тошкент шаҳри, “Буюк Турон” кўчаси, 41.

ЎЗА яқуни – 2110   Топширилди – 2210.